

відновленні. Спрощення процедур має бути збалансовано з необхідністю забезпечення ветеринарної та санітарної безпеки, щоб не допустити поширення захворювань серед тварин, які можуть мати серйозні наслідки для здоров'я людей і економіки в цілому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Дубцов Г. Г. Товарознавство харчових продуктів. К. : Майстерність: ВІШ, 2001. 264 с.
2. Сибірна Р.І., Сибірний А.В., Хомів О.В. Особливості проведення ветеринарно-санітарних експертиз. URL: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2017/aug/5782/vnulpurn201685082.pdf>
3. Судова ветеринарно-санітарна експертиза / А. А. Кунаків, І. Г. Серьогін, Г. А. Таланов. К. : Колос, 2007. 216 с.
4. Експертиза товарів / І. В. Ємченко, А. П. Батутіна. К. : ЦУЛ, 2013. 278 с.

REFERENCES:

1. Dubtsov, H. H. (2001). *Tovaroznavstvo kharchovykh produktiv*. [Commodity science of food products]. 264. [in Ukrainian].
2. Sybirna, R.I., Sybirnyi, A.V., Khomiv, O.V. (2016). *Osoblyvosti provedennia veterynarno-sanitarnykh ekspertyz*. Retrieved from: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2017/aug/5782/vnulpurn201685082.pdf> [in Ukrainian].
3. Kunakiv, A.A., Serohin I.H., Talanov H.A. (2007). *Sudova veterynarno-sanitarna ekspertyza*. [Forensic veterinary and sanitary examination]. 216. [in Ukrainian].
4. Yemchenko, I.V., Batutina, A.P. (2013). *Ekspertyza tovariv*. [Examination of goods]. 278. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції: 23.10.2020

УДК 342.9

Іщенко Іван Володимирович,
кандидат юридичних наук,
начальник ГУНП у Вінницькій області
e-mail: Ishchenko_Ivan@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0003-0873-5207>

ПРЕВЕНТИВНА ФУНКЦІЯ ДЕРЖАВИ ЯК ОБ'ЄКТ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

В науковій статті наголошується, що превентивна функція держави відображає головне призначення права, яке полягає в забезпеченні та дотриманні основних прав та свобод людини та громадянина. Через призму реалізації превентивної функції держави уповноважені органи публічної адміністрації беруть на себе головну роль у здійсненні заходів щодо недопущення порушень основоположних прав та свобод людини та громадянина. Встановлюючи у суспільстві відповідний превентивний механізм тим самим держава бере на себе зобов'язання у визначенні та закріпленні юридичних засобів, спрямованих на запобігання соціальним конфліктам та порушенням прав людини. Саме система юридичних засобів забезпечується уповноваженими учасниками суспільних відносин і включає в себе логічно узгоджені, динамічні способи та процедури. З метою з'ясування превентивної функції держави як об'єкт адміністративно-правового дослідження здійснено з'ясування семантику термінів «функція», «функція держави», «превентивна функція держави», що сприяло досягненню поставленої мета даної наукової праці в контексті діяльності органів публічної влади щодо охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави, забезпечення публічної безпеки і порядку, а також недопущення вчинення правопорушень на відповідній адміністративній території тощо

Ключові слова: функція, функція держави, превентивна функція, превентивна діяльність, профілактика, запобігання, органи публічної адміністрації.

Ishchenko I. PREVENTIVE FUNCTION OF THE STATE AS AN OBJECT OF ADMINISTRATIVE AND LEGAL RESEARCH

The scientific article emphasizes that the preventive function of the state reflects the main purpose of law, which is to ensure and observe the basic rights and freedoms of a person and a citizen. Through the prism of implementing the preventive function of the state, the authorized bodies of public administration assume the main role in the implementation of measures to prevent violations of the fundamental rights and freedoms of a person and a citizen. By establishing an appropriate preventive mechanism in society, the state thereby undertakes to define and establish legal means aimed at preventing social conflicts and human rights violations. It is the system of legal means that is provided by the authorized participants of social relations and includes logically coordinated, dynamic ways and procedures. In order to clarify the preventive function of the state as an object of administrative and legal research, the semantics of the terms "function", "state function", "preventive function of the state" were clarified, which contributed to the achievement of the set goal of this scientific work in the context of the activities of public bodies authorities regarding the protection of human rights and freedoms, as well as the interests of society and the state, ensuring public safety and order, as well as preventing the commission of offenses in the relevant administrative territory, etc.

Key words: function, function of the state, preventive function, preventive activity, prevention, prevention, public administration bodies.

Постановка проблеми. Положення Конституції України щодо пріоритету прав, свобод та інтересів людини й громадянина, активно втілюється у ряді стратегічних і концептуальних заходів, передбачених урядовими реформами. На жаль, ці реформи відбуваються в умовах стрімкого зростання різноманітних внутрішніх і зовнішніх ризиків, загроз та викликів. Це особливо актуалізує проблему забезпечення національної безпеки країни, що підсилює роль всієї правоохоронної системи, якій покладено це завдання. Реалізація зазначених завдань правоохоронних органів не можливо втілювати в життя без відповідної участі держави через призму функцій останньої. Особливе місце відводиться саме превентивній функції держави, оскільки має певне спрямування на недопущення відповідних порушень норм права у суспільстві.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. На важливість досліджуємої проблематики щодо визначення превентивної функції держави було звернута увага в працях вчених з адміністративного права, теорії держави і права, конституційного права, інших галузевих правових наук, зокрема: В. Б. Авер'янова, О. М. Бандурки, О. І. Безпалової, Ю. П. Битяка, В. М. Гаращука, О. В. Джафарової, С. В. Ківалова, В. К. Колпакова, О. М. Ключова, О. В. Кузьменко, А. М. Куліша, О. М. Музичука, О. П. Рябченко, А. О. Селіванова, М. М. Тищенко, С. О. Шатрави та ін.

Мета статті полягає у з'ясуванні превентивної функції держави, яка відображає головне призначення права, що полягає в забезпеченні та дотриманні основних прав та свобод людини та громадянина. Саме реалізації превентивної функції держави уповноваженими органами публічної адміністрації відображає головну роль останніх у здійсненні заходів щодо недопущення порушень основоположних прав та свобод людини та громадянина.

Виклад основного матеріалу дослідження. Перед кожною державою завжди виникає ряд завдань, на розв'язання яких вона спрямовує свої матеріальні ресурси та зусилля в ідеологічній та політичній сферах. З цієї загальної сукупності зусиль можна виділити ті, які відображають суть держави і без яких вона не може функціонувати повноцінно як ключова складова політичної системи суспільства. Ці основні напрямки діяльності держави, які відображають її сутність, завдання та цілі, називаються функціями держави [1, с. 26].

На початку наукового дослідження постає необхідним з'ясувати семантику термінів «функція», «функція держави», «превентивна функція держави», що сприятиме досягненню поставленої мета даної наукової праці в контексті діяльності органів публічної влади (органів та підрозділів Національної поліції України) щодо охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави, забезпечення публічної безпеки і порядку, а також недопущення вчинення правопорушень на відповідній адміністративній території тощо [2]. Аналіз правничої літератури сприяє певним узагальненням, що в сучасній юридичній науці встановилася достатньо обґрунтована позиція, згідно з якою функції держави відображають її сутність, соціальне призначення, цілі та завдання. Зазвичай саме ці категорії розглядаються як ключові ознаки, за допомогою яких формується розуміння поняття «функція держави».

В дійсності, наукове пізнання держави будь-якого історичного типу припускає розгляд її функцій, що є найважливішими якісними характеристиками та орієнтирами не тільки держави як специфічної форми організації публічної влади, але й як організації суспільства загалом [3, с. 111]. Реалізація функцій держави є безперервним процесом здійснення різноманітних напрямів діяльності держави, а також функцій окремих державних органів. Взаємодія між цими видами державних функцій відображає діалектику загальної, особливої й одиничної в діяльності держави [3, с. 112].

Термін «функція» походить від латинського слова «functio», що означає виконання або здійснення, тобто активну діяльність. Однак у енциклопедичній літературі спостерігається тенденція до розширеного тлумачення цього терміну. Філологічне тлумачення категорії «функція» базується на її описі як явища, що залежить від іншого явища, яке виявляється через неї та змінюється відповідно до цих змін. Це може бути діяльність особи або предмету, обов'язок, сфера діяльності когось або чогось, призначення або роль чогось [4].

Крім того, слід враховувати, що термін «функція» має різноманітні значення. В філософській літературі це слово вживається для опису «зовнішнього вияву та властивостей будь-якого об'єкту в межах певної системи відносин». Отже, у ході дослідження функцій важливо усвідомлювати, що функція є складовою системного підходу і може застосовуватися до аналізу різноманітних систем. Її основна мета – встановлення стандартів функціонування системи, визначення шляхів досягнення її цілей та встановлення принципів роботи. Таким чином, важливо розрізняти поняття функції від цілей та завдань системи, а також від її реальної діяльності.

Автори навчального посібника «Теорія держави та права» доводять, що питання функцій держави має не тільки теоретичне, але й практичне значення. Це дозволяє розглядати державу не лише з точки зору її структури, внутрішнього устрою і змісту, але й охоплює її різносторонню діяльність, функціонування в суспільстві та у взаємодії з іншими державами. За допомогою функцій можна визначити характер діяльності держави, правильність вибору нею на різних етапах розвитку пріоритетів, рівень організації та ефективності. Саме тому вивчення функцій є: по-перше, передумовою розуміння головного та визначального в державі, виявлення її соціального змісту та сутності. По-друге, важливість питання функцій держави зумовлена тим,

що вони визначають її структуру, тобто способи та закономірності організації елементів держави як складної соціальної системи [5, с. 62]. Функції держави традиційно розглядаються як основні напрями діяльності, обумовлені сутністю, змістом і соціальним призначенням держави, а також завданнями, що перед нею стоять на різних етапах розвитку [5, с. 62].

В продовження зазначеному, М.С. Кельман та О. Г. Мурашин вказують, що сутність держави знаходить більш конкретне відображення у її функціях, ця конкретизація носить об'єктивний характер, тому що функції держави формуються об'єктивно, завдяки визначальному впливові мети і завдань, які зумовлені економічною і політичною структурами суспільства і пов'язаними з ними інтересами соціальних груп, колективів, всього народу [6, с. 119].

Здійснення основних функцій держави за своїм змістом є безперервний процес реалізації численних неосновних державних функцій і функцій окремих державних органів. Співвідношення між показаними різновидами державних функцій відбиває діалектику спільного, особливого й одиничного в діяльності держави [6, с. 123].

О.О. Джураєва доводить, що функції держави є засобом (інструментом) вирішення завдань та досягнення мети, що постійно постає перед суспільством. Мета державної діяльності – це ті кінцеві результати, яких необхідно досягти. Як вихідні моменти державної діяльності, вони визначають доцільність існування завдань, які повинні бути поставлені для їх вирішення. У співвідношенні функцій держави з завданнями і метою пріоритет належить останній. Щодо функцій держави, то завдання і мета є їх безпосередньою передумовою, визначають послідовність їх виникнення, зміну та розвиток [7, с. 79].

В той же час, С.К. Могил акцентує увагу на тому, що функції держави найближчим часом і у віддаленій перспективі визначаються тими суспільними цілями, які перед ними постають. Вони залежать також від існуючого механізму держави, тих органів, що складають цей механізм. Крім того, функції держави передбачають орієнтування напрямів діяльності держави. Ці функції виявляються в різних сферах, на які впливає держава, є предметом політологічного і юридичного осмислення. У свою чергу, функції держави визначаються соціальними завданнями, які ставить перед нею суспільство [1, с. 24].

Доречно вказати, що національної стратегією сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2016–2020 роки передбачено необхідність створення державою сприятливих умов для розвитку громадянського суспільства, різноманітних форм демократії участі, налагодження ефективної взаємодії громадськості з органами державної влади та органами місцевого самоврядування.

Варто відмітити, що активне, впливове і розвинене громадянське суспільство є важливим елементом будь-якої демократичної держави та відіграє одну з ключових ролей у впровадженні нагальних суспільних змін і належного врядування, в управлінні державними справами і вирішенні питань місцевого значення, розробці і реалізації ефективної державної політики у різних сферах, утвердженні відповідальної перед людиною правової держави, розв'язанні політичних, соціально-економічних та гуманітарних проблем [8].

В цілому функціонування інституту громадянського суспільства сприяє налагодженню відповідної взаємодії з органами публічної адміністрації у відповідних сферах суспільних відносин, у тому числі щодо охорони прав і свобод громадян, власності, конституційного ладу України, зміцнення законності, запобігання правопорушенням, виховання громадян у дусі точного і неухильного додержання Конституції і законів України, поваги до прав, честі і гідності інших громадян, до правил співжиття, сумлінного виконання своїх обов'язків, відповідальності перед суспільством [9]. Хоча, це основні завдання КУпАП, але вони якраз й засвідчують реалізацію превентивної функції держави в частині взаємодії з інститутом громадянського суспільства.

Якщо взяти до уваги Стратегію національної безпеки України, то в ній регламентується, що держава повинна виконувати лише необхідні функції, насамперед безпекову, зовнішньополітичну, соціальну, регуляторну. Правоохоронні, податкові та митні органи захищатимуть права, свободи та законні інтереси громадян, зокрема щодо ведення бізнесу [10].

Крім того, вказаною Стратегією передбачається, що з метою гарантування достатку й безпеки громадян потрібні ресурси, які при залученні та ефективному використанні зовнішніх джерел можуть забезпечити стале і динамічне економічне зростання. Для цього необхідно: розвивати ринкову конкуренцію, забезпечити демонополізацію економіки та детінізацію господарських відносин; захистити права власності; забезпечити дерегуляцію та не допускати тиску на бізнес; створити конкурентні умови для залучення інвестицій, зокрема іноземних; забезпечити стале функціонування фінансової системи, послідовність грошово-кредитної політики та підвищення рівня довіри до національних фінансових інститутів; удосконалити законодавство про організацію судової влади та забезпечити справедливе правосуддя; створити сприятливі, зокрема фінансові умови, для розвитку науки, забезпечити розбудову науково-дослідницької інфраструктури, а також ефективну взаємодію вчених із державним і приватним сектором, стимулювати інновації та запроваджувати новітні технології, зокрема у сферах безпеки та оборони, охорони здоров'я, промисловості, енергетиці, машинобудуванні, сільському господарстві, будівництві та інфраструктурі, спорті, в інформаційній та телекомунікаційній сферах; визначити та впровадити надійний механізм контролю за використанням нових технологій для гарантування безпеки людини і довкілля; модернізувати транспортну інфраструктуру - дороги, залізниці, трубопроводи, аеропорти, морські і річкові порти тощо, у тому числі через механізми державно-приватного партнерства, провести прозору

приватизацію з метою залучення внутрішніх та іноземних інвестицій в модернізацію і розвиток підприємства, сприяти зростанню продуктивності праці в економіці [10]. Але реалізація зазначених державних функцій в своїй основі закладає підвалини здійснення превентивної функції держави щодо недопущення настання негативних наслідків у суспільстві.

Отже, визначальною ознакою існування тієї або іншої функції є наявність чітко визначеного об'єкта впливу. Саме об'єкт впливу визначає якісну відокремленість функції, її самостійний статус. Загальним об'єктом досліджуваної функції є суспільні відносини, що складаються в правовій сфері. Закономірним буде твердження про те, що родовим об'єктом розглянутої функції є саме правовий порядок (правопорядок), який можна визначити як основу на праві організацію громадського життя, що відображає якісний стан перманентної урегульованості й упорядкованості системи суспільних відносин, у рамках якої суб'єкти дотримуються правомірної поведінки. Зона функціонування правопорядку обмежена, тому що певна частина громадського життя не має потреби в правовій регламентації. У цьому контексті правопорядок можна розглядати як елемент загальної системи суспільних відносин, що складається під впливом нормативного регулювання, тобто як частину суспільного порядку [11, с. 111]. В цьому контексті доречно вести мову про функцію держави, яка полягає у забезпеченні охорони конституційного ладу, прав і свобод громадян, законності і правопорядку, довкілля, встановлених і регульованих правом усіх суспільних відносин. В такому значенні функція держави притаманна останній завжди і є однією з провідних у її діяльності. Завдяки реалізації функції держави забезпечується існування, благополуччя самого суспільства, особистості в ньому [11, с. 111].

В деякій мірі можемо вести мову про те, що постановка питання про можливість існування певної функції держави передбачає, перш за все, визначення суспільних потреб і відповідних завдань, які перед державою стоять. З нашої точки зору, саме такий підхід є логічним для доведення існування превентивної функції держави. Для цього необхідно провести аналіз суспільних потреб у сфері попередження та припинення правопорушень і зрозуміти, які завдання стоять перед державою в цьому контексті. Це сприятиме встановленню сутності та обґрунтованості превентивної функції як об'єкту адміністративно-правового дослідження.

Так, Г.Р. Парханов наголошує, що впливаючи на волю та свідомість людей, превентивна функція права (через регулятивний та охоронний вектор правового впливу), формує їх правомірну поведінку, упорядковує суспільні відносини та не допускає розвитку соціально небезпечних відносин, тим самим перешкоджає виникненню конфліктів у суспільстві [12, с. 29]. Все ж таки вчені акцентують увагу на реалізації превентивної функції держави у відповідному впливі на свідомість особи щодо недопущення вчинення правопорушень та дотримання відповідних правил встановлених та санкціонованих державою. З цього приводу О.В. Медведєва вказує на зближенні превентивної та виховної функцій. виховна функція розглядається як така, що спрямована на сприйняття усіма громадянами цінності права, виховання поважливого ставлення до нього з боку суспільства, зростання правової активності з метою запобігання правопорушенням (загальна превенція), а також на виховну корекцію поведінки особи, що вже вчинила правопорушення, з метою запобігання вчиненню нею нових протиправних діянь (приватна превенція) [13, с. 330].

В той же час, Батан Ю. Д. доречно вказує, що об'єктом превенції є не правопорушення або неправомірні поведінка і тим паче не лише злочин, як вважає більшість авторів, оскільки якщо визнати, що метою права є запобігання порушенням права, то це буде істотною логічною помилкою. Право потрібне не для права, а для суспільства й окремої людини. Крім того, не метою права є запобігати тим діянням, які визнані як правопорушення, а саме визнання того чи іншого діяння правопорушенням якраз і має за мету досягнення превентивності. Враховуючи, що основою права є права людини, які виводяться зі свобод, потреб та інтересів людини, то саме вони мають бути об'єктом превентивного механізму. Також до його об'єкта слід включити соціальні конфлікти, оскільки, по-перше, запобігання соціальним конфліктам і мінімізація їх негативних наслідків є важливою метою сучасного права, по-друге, соціальні конфлікти самі по собі не є порушенням прав людини, тому їх превенція становить окрему категорію в об'єкті превентивного механізму [14, с. 633].

Висновки. Превентивна функція держави відображає головне призначення права, яке полягає в забезпеченні та дотриманні основних прав та свобод людини та громадянина. Через призму реалізації превентивної функції держави уповноважені органи публічної адміністрації беруть на себе головну роль у здійсненні заходів щодо недопущення порушень основоположних прав та свобод людини та громадянина. Встановлюючи у суспільстві відповідний превентивний механізм тим самим держава бере на себе зобов'язання у визначенні та закріпленні юридичних засобів, спрямованих на запобігання соціальним конфліктам та порушенням прав людини. Саме система юридичних засобів забезпечується уповноваженими учасниками суспільних відносин і включає в себе логічно узгоджені, динамічні способи та процедури.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Могил С.К. Сучасна держава в екстремальних ситуаціях: нормативи, органи, функції : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01. О., 2003. 190 с.
2. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/go/580-19>.

3. Теорія держави та права України: підручник для курсантів та студентів вищих навч. закл. / О. М. Бандурка, М. Ю. Бурдін, О. М. Головка та ін. Харків: Майдан, 2018. 436 с.
4. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Укладач і гол. ред. В.Т. Бусел. К., Ірпінь: ВТФ „Перун”, 2001. 1440 с.
5. Теорія держави та права : навч. посіб. / [С. В. Білозьоров, В. П. Власенко, О. Б. Горова, А. М. Завальний, Н. В. Заяць та ін.] ; за заг. ред. С. Д. Гусарева, О. Д. Тихомирова. Київ : НАВС, Освіта України, 2017. 320 с.
6. Кельман М. С., Мурашин О. Г. Загальна теорія держави та права: підручник. Київ : Кондор, 2005. 609 с.
7. Джураєва О.О. Функції сучасної держави : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01. О., 2006. 190 с.
8. Про сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні : *Указ Президента України* від 26 лютого 2016 № 68/2016. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/go/68/2016>.
9. Кодекс України про адміністративні правопорушення (статті 1 - 212-24) від 07 грудня 1984 № 8073-X. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/go/80731-10>.
10. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 вересня 2020 року «Про Стратегію національної безпеки України» : *Указ Президента України* від 14 вересня 2020 № 392/2020. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/go/392/2020>
11. Крижна В.В. Окремі аспекти дослідження генезису правоохоронної функції держави. Правоохоронна функція держави: теоретико-методологічні та історико-правові проблеми : тези доп. учасників міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 17 трав. 2019 р.). Харків : ХНУВС, 2019. С. 110-111.
12. Парханов Г. Р. Адміністративно-правові засади превентивної діяльності Національної поліції України : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2019. 238 с.
13. Медведєва О.В. Поняття превентивної функції цивільного права в контексті запобігання злочинності. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/50594396.pdf>.
14. Батан Ю. Д. Вплив превентивного механізму права на неправомірну поведінку. *Правовий вплив на неправомірну поведінку: актуальні грані : монографія* / за ред. О. В. Козаченка, Є. Л. Стрельцова. Миколаїв : Іліон, 2016. С. 625-642.

REFERENCES:

1. Mohyl, S.K. (2003). Suchasna derzhava v ekstremal'nykh sytuatsiyakh: normatyvy, orhany, funktsiyi : dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.01. O., 190 s.
2. Pro Natsional'nu politsiyu (2015, July 2) [On the National Police]: Zakon Ukrayiny № 580-VIII. *Verkhovna Rada Ukrayiny*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>. [in Ukrainian].
3. Bandurka, O. M., Burdin, M. YU., Holovko, O. M. ta in. (2018). Teoriya derzhavy ta prava Ukrayiny [Theory of the state and law of Ukraine]: pidruchnyk dlya kursantiv ta studentiv vyshchychkh navch. zakl. Kharkiv: Maydan, 436 s.
4. Velykyy tлумachnyy slovnyk suchasnoyi ukraïns'koyi movy [Large explanatory dictionary of the modern Ukrainian language]. Ukladach i hol. red. V.T. Busel. K., Irpin': VTF „Perun”, 2001. 1440 s.
5. Teoriya derzhavy ta prava [Theory of the state and law] : navch. posib. / [YE. V. Biloz'orov, V. P. Vlasenko, O. B. Horova, A. M. Zaval'nyy, N. V. Zayats' ta in.] ; za zah. red. S. D. Husaryeva, O. D. Tykhomyrova. Kyiv : NAVS, Osvita Ukrayiny, 2017. 320 s.
6. Kel'man, M. S., Murashyn, O. H. (2005). Zahal'na teoriya derzhavy ta prava [General theory of the state and law]: pidruchnyk. Kyiv : Kondor, 609 s.
7. Dzhurayeva, O.O. (2006). Funktsiyi suchasnoyi derzhavy [Functions of the modern state] : dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.01. O., 190 s.
8. Pro spryannya rozvytku hromadyans'koho suspil'stva v Ukrayini (2016, February 26) [On promoting the development of civil society in Ukraine]: Ukaz Prezydenta Ukrayiny № 68/2016. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/go/68/2016>.
9. Kodeks Ukrayiny pro administratyvni pravoporushennya (1984, December 7) [Code of Ukraine on Administrative Offenses] № 8073-X. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/go/80731-10>.
10. Pro rishennya Rady natsional'noyi bezpeky i oborony Ukrayiny vid 14 veresnya 2020 roku «Pro Stratehiyu natsional'noyi bezpeky Ukrayiny» (2020, September 14) [On the decision of the National Security and Defense Council of Ukraine dated September 14, 2020 "On the National Security Strategy of Ukraine"]: Ukaz Prezydenta Ukrayiny № 392/2020. URL : URL : <https://zakon.rada.gov.ua/go/392/2020>.
11. Kryzhna, V.V. (2019). Okremi aspekty doslidzhennya henezysu pravookhoronnoyi funktsiyi derzhavy [Separate aspects of the study of the genesis of the law enforcement function of the state]. Pravookhoronna funktsiya derzhavy: teoretyko-metodolohichni ta istoryko-pravovi problemy : tezy dop. uchasykyv mizhnar. nauk.-prakt. konf. (m. Kharkiv, 17 trav. 2019 r.). Kharkiv : KHNUVS. S. 110-111.
12. Parkhanov, H. R. (2019). Administratyvno-pravovi zasady preventyvnoyi diyal'nosti Natsional'noyi politsiyi Ukrayiny [Administrative and legal principles of preventive activity of the National Police of Ukraine] : dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.07. Kyiv. 238 s.
13. Medvedyeva, O.V. Ponyattya preventyvnoyi funktsiyi tsyvil'noho prava v konteksti zapobihannya zlochyynosti [The concept of the preventive function of civil law in the context of crime prevention]. URL:

<https://core.ac.uk/download/pdf/50594396.pdf>.

14. Batan, YU. D. (2016). Vplyv preventyvnoho mekhanizmu prava na nepravomirnu povedinku. Pravovyy vplyv na nepravomirnu povedinku: aktual'ni hrani [The influence of the preventive mechanism of the law on illegal behavior. Legal impact on illegal behavior: current aspects] : monohrafiya / za red. O. V. Kozachenka, YE. L. Strel'tsova. Mykolayiv : Ilion. S. 625-642.

Стаття надійшла до редакції: 23.10.2020

УДК 342.9

Ільєнков Олександр Олегович,

здобувач Науково-дослідного інститут публічного права

e-mail: Pyenkov_alexandr@ukr.net

<https://orcid.org/0009-0000-0570-2579>

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ЗДІЙСНЕННЯ ДЕРЖАВНОГО КОНТРОЛЮ ЗА РЕАЛІЗАЦІЮ ПРОКУРАТУРОЮ СВОЇХ ФУНКЦІЙ

В науковій статті досліджено питання здійснення державного контролю за реалізацією прокуратурою своїх функцій, оскільки цьому питанню приділяється увага як з боку науковців, так і правозастосовчої практики, в частині підвищення рівня ефективності діяльності останньої. Здійснення державного контролю за діяльністю органів прокуратури має систематичний, всебічний та прозорий характер, в частині здійснення останніми своїх функцій. В цілому контроль за діяльністю органів прокуратури доцільно класифікувати на: державний, громадський та судовий. Основна мета здійснення державного контролю полягає у забезпечення реалізації основних прав та свобод людини та громадянина, та недопущення порушення останніми через використання різних правових інструментів. Предметом здійснення державного контролю за діяльністю прокуратури в частині реалізації функцій є: 1) інституціональна складова; 2) функціональна складова; 3) інструментальна складова; та 4) організаційна складова.

Ключові слова: контроль, державний контроль, судовий контроль, демократичний цивільний контроль, функції, прокуратура.

Pyenkov O.O. SOME ISSUES OF STATE CONTROL OVER THE IMPLEMENTATION OF ITS FUNCTIONS BY THE PROSECUTOR'S OFFICE

The scientific article examines the issue of state control over the implementation of its functions by the prosecutor's office, as this issue is given attention both by scientists and law enforcement practice, in terms of increasing the level of efficiency of the latter. Implementation of state control over the activities of prosecutor's offices has a systematic, comprehensive and transparent nature, in terms of the latter's performance of their functions. In general, control over the activities of prosecutor's offices should be classified into: state, public, and judicial. The main purpose of state control is to ensure the realization of the basic rights and freedoms of a person and a citizen, and to prevent violations by the latter through the use of various legal instruments. The subject of state control over the activities of the prosecutor's office in terms of the implementation of functions is: 1) the institutional component; 2) functional component; 3) instrumental component; and 4) organizational component.

Key words: control, state control, judicial control, democratic civil control, functions, prosecutor's office.

Постановка проблеми. Підвищення рівня ефективності діяльності органів прокуратури, зокрема щодо забезпечення виконання конституційних функцій і повноважень, удосконалення зовнішніх та внутрішніх комунікацій, впровадження сучасної системи управління людським капіталом, покращення ресурсного забезпечення діяльності органів прокуратури є необхідним складником системних перетворень у державі, зокрема і в умовах євроінтеграції [1]. В дійсності органи прокуратури ефективно виконують свої конституційні функції, дотримуючись найкращих стандартів професійної компетентності, етики та добросовісності. В той же час, прокурори гарантують дотримання прав і інтересів потерпілих, свідків, а також основних прав підозрюваних і обвинувачених, а також інших учасників процесу згідно з високими стандартами захисту прав людини. Це, у свою чергу, не позбавляє проведення наукового пошуку в частині здійснення державного контролю за діяльністю прокуратури в частині реалізації своїх функцій.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. На важливість досліджуємої проблематики щодо державного контролю за діяльністю прокуратури звертали увагу вчені під час підготовки та написання монографій, дисертаційних досліджень, наукових статей, як: Банах С.В. «Адміністративно-правове забезпечення функціонування органів прокуратури України» [2], Демків Д.М. «Адміністративно-правове забезпечення взаємодії Спеціалізованої антикорупційної прокуратури з іншими правоохоронними органами» [3], Севрук Ю.Г. «Адміністративно-правове забезпечення реалізації функцій прокуратури України в контексті реформування органів кримінальної юстиції» [4], Кальчук О.М. «Адміністративно-правове регулювання правозахисної діяльності органів прокуратури України» [5], Кобилянський О.М. «Адміністративно-правові відносини, що виникають за участю органів прокуратури» [6], Махніцький О.І. «Судовий контроль за діяльністю органів прокуратури як гарантія дотримання прав людини» [7], Стефанчук М.М. «Теоретико-методологічні та організаційно-правові засади реалізації